

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA BUDAPESTA, VII, ILKA-UTCA NRUL 36. :: TELEFON: 47—82. MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Întăriturile orașului fortificat Pirot luate cu asalt de Bulgari

Berlin, 23 Octombrie. — »Lokal Anzeiger« primește următoare telegramă din Sofia: Trupele bulgare au ajuns până la linia ferată ce duce la Salonic, de alungul râului Vardar, în ținut Gradac, distrugând mai multe poduri ferate. În armata sârbă bătută, s'a observat și existența unor detașamente franceze.

Dela Vranja spre miazănoapte, bulgarii au cucerit Zlotokowska, înaintând în direcția Leskovac. Orașul acesta a fost evacuat de populația civilă.

După cea mai nouă știre, ocuparea o-

rașului fortificat Pirot de către bulgari, este o chestiune de câteva ore. O parte din întăriturile, cari împrejmuesc Pirotul, au fost luate cu asalt de bulgari, iar cealaltă parte a fost distrusă de artileria bulgară.

»Berliner Tageblatt« află din Atena, că la Salonic zi de zi sosesc tot mai numeroase trupe anglo-franceze, cari se îndreaptă spre Serbia. Un comunicat sârb despre mersul războiului, anunță, că la Vlassina și Coceana s'a încins o luptă disperată. Bulgarii urmăresc acum să cucerească orașul Monastir.

DIN ROMÂNIA

Rusia oferă României Basarabia?

»Berliner Lokalanzeiger« află din Copenhaga Un ziar londonez publică o telegramă din Petersburg, după care Rusia s'a oferit să cedeze României toată Basarabia, dacă România va face cauză comună cu Ententa.

Demisia d-lui prof. Iorga dela Ligei Culturală

O telegramă din București ne anunță că profesorul Neculaie Iorga, a demisionat din postu de secretar general al Ligei culturale. Motivele acestei demisii nu sînt indicate. Ca succesor al d-lui Iorga, a fost ales fostul ministru dl. Ion Grădișteanu.

Operarea M. S. Reginei Elisabeta

M. S. Regina Elisabeta care suferă de cataractă la ochi va fi supusă unei operațiuni.

D. profesor dr. Landolt celebrul oculist francez, a sosit ieri în Capitală iar azi se va duce la Curtea de Argeș.

Guvernul român caută o nouă legătură cu țările ententei

Înteruperea circulației pe linia Niș-Salonic, în urma ocupării orașului Vranja de Bulgari, pune România în situația de a nu putea primi poșta ca și mărfurile numeroase ce urmează să sosească din Italia, Franța și Anglia.

Guvernul român este preocupat de această chestiune. Delegați ai căilor ferate române vor fi trimiși de urgență în Rusia și Suedia pentru a studia organizarea de transporturi prin Anglia, Suedia, Rusia.

Ultimul consiliu de ministri, ținut sub președinția domnului I. Brătianu, s'a ocupat de chestiunile curente.

Un ziar francez se teme că România va ataca Rusia

»Journal des Debats« din Paris, afirmă că în cazul când puterile Ententei nu vor opri Germania și Austro-Ungaria dela drumul lor spre Constantinopol, Ententa va pierde în același timp în Orient și Occident ori-ce perspectivă de a mai atrage România și Grecia de partea ei. Grecia în tot cazul nu va putea pricinui mult reu Ententei. Dar guvernul român se poate să fie silit să se îndrepte contra Rusiei, pentru a pune stăpânire pe Basarabia, vare va fi apoi unica prada pipăibilă. Totul silește Ententă să facă cele mai supreme încordări în Orient.

Ministrul de externe român grav bolnav

D. Em. Porumbaru, ministrul de externe continuă a fi grav bolnav. Eri au circulat șvonuri

Ședința Congregației comitatului Hunedoara.

Refugiații Ioan Moța, preot, și Vasile C. Osvadă excluși din Congregație.

Deva, 25 Octombrie. — Congregația comitatului Hunedoara s'a întrunit astăzi aici în ședință ordinară. Intre altele chestiuni la ordinea zilei, s'a desbătut și următoarea propunere prezentată de d-nii dr. Gh. Dubleş, dr. Aurel Vlad, dr. Justin Pop și Simon Chira, membrii ai congregației:

Propunem ca toți membrii congregației să declare, că prin faptul că Vasile C. Osvadă și Ioan Moța, membrii ai congregației, au fugit în România, unde prin trădarea loialității lor față de

patria și comitatul nostru, s'au angajat în serviciul mișcărilor dușmănoase nouă, cari mișcări urmăresc a politică de zdruncinare a integrității statului nostru. — s'au făcut nedemni de a fi mai departe reprezentanți în congregația Comitatului.

În consecință, membrii congregației infierează ținuta lor și nu-i mai poate considera ca făcând parte din Congregație.

După mai multe discursuri, ținute atât de membrii români cât și de cei maghiari, propunerea s'a primit cu unanimitate.

Ententa voiește să forteze Grecia să iasă din neutralitate

Berlin, 23 Octombrie. — Din Atena se telegrafiază: În diferite ziare grecești se anunță cu oare-care siguranță un nou demers al Ententei la guvernul grecesc, pentru a-l îndupleca să iasă din neutralitate. Drept compensațiune, Ententa promite Grecia, vilaietele Aidin și Brussa, apoi linia Monastir, Gevgieii, Dviran, — ținut

ul Epirului de nord și tot ținutul de coastă bulgară dela Tracia. Pe lângă aceasta, Anglia e dispusă să trateze cu Grecia cu privire la cedarea imediată a insulei Cipru.

Grecia însă a și respins oferta ce-i s'a făcut cu privire la insula Cipru.

Pretul unui exemplar 6 fileri.

la București, că e pe moarte. Ca urmaș al d-lui Porumbaru, la ministerul de externe, se pomeneste numele d-lui Ferekidi, președintele Camerei române.

Deschiderea clubului „Federației Unioniste“

Mercuri, s'a deschis la București, în Calea Victoriei clubul noui organizații politice »Federația Unionistă« în care au intrat mai toți membrii partidului d-lui Take Ionescu, ai grupării conservatoare a d-lui Filipescu precum și membrii Ligei culturale.

La inaugurarea clubului au luat parte vreo 2000 persoane. Asupra discursului ținut de d. N. Filipescu, ziarul guvernamental »Viitorul« observă:

»Inlăturarea guvernului — este o deviză care și până acum a strins elemente conduse de asemenea ambițiuni. Cu vorbirea îndreptată contra guvernului, d. Filipescu a arătat încă odată lămurit că domniile aceștia nu urmăresc altceva decât să ajungă la putere. Toți naivii încorijabili își pot da acum seamă de scopul ce-l urmărește d. Filipescu și de rostul celor două adunări na-

ționale convocate pentru Duminică viitoare. — (Măine, Nota Red.) D. Filipescu a mai spus în discursul lui că România n'ar fi pregătită pentru un război. Toate afirmațiile și acușările d-lui Filipescu în această chestiune sînt absolut false. Prin faptul că d. Filipescu vorbește astfel contra adevărului, el dă curaj dușmanilor din afară, și slăbește sufletul armatei, care în liniște așteaptă — împlinirea datoriei sale. Dacă vorbirea d-lui Filipescu ar fi fost o simplă improvizare, nu i-am fi dat mai mare importanță de cât ca o manifestare bolnăvicioasă a unui temperament nenorocit, care de ani de arindul, dăunează viața unui partid politic, și se îndreaptă chiar contra țării.»

Mari erupțiuni de petrol

Ministerul de industrie română a fost înformat telegrafic că o snodă din Băicoi a societății »Stăuța Română« a erupt, dând 40 de vagoane petrol pe oră, sau mai mult de cât jumătate din întreaga producție a solului român.

Erupțiunea dă spectacolul unei fantastice fântâni arteziene. Toate împrejurimile pe o mare rază fiind inundate de această producție, ministerul a ordonat să se ia cele mai serioase măsuri pentru evitarea unui incendiu în apropierea localității.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— Ofensiva generală a armatei italiene. — Grele lupte pe tot frontul. — Guvernul italian s'a hotărât să lupte numai pe frontul austro-ungar, iar nu în Balcani. —

Cel mai recent consiliu de miniștri italian a hotărât în mod definitiv să nu trimeată un corp de expediție în Macedonia — ci singurul ajutor eficient, ce voințe să-l dea Serbiei și Ententei, e să întreprindă o acțiune viguroasă pe tot frontul austro-ungar. Cu alte cuvinte italienii vor să dea un ajutor indirect sârbilor, — dar dela dâșii acasă, fără să mai facă drumul lung la Salonic, și să se incurce acolo. La 21 Octombrie ofensiva generală a italienilor a ajuns punctul culminant. Din Tirol până la Montfalcone, lângă Triest, italienii au dat asalturi cu ean. Dar nu au avut succese. Teren n'au câștigat niciieri. Unde au pătruns în pozițiile austro-ungare, au fost respinși prin contra-atacuri reușite.

Raportul lui v. Höfer dela 22 Octombrie dă următoarele amănunte despre ofensiva generală întreprinsă de armatele italiene:

Cum era de așteptat, a început ieri dimineață, după o pregătire de artilerie de cinci zeci de ore, asaltul general al forțelor principale ale armatei italiene contra pozițiilor noastre din ținutul de pe coastă, a treia ofensivă din timpul războiului de cinci luni cu italienii.

Pe muntele San, la pozițiile de pe capul de pod Tolmino și în deosebi pe platoul Doberdo se luptă încă cu înverșunare.

Atacul întreprins asupra punctului de sprinț Krrn, de către regimentul 119 de mișie mobilă italiană — s'a prăbușit cu pierderi extraordinare de grele pentru dușman. Un al doilea atac în această regiune a eșuat în scurt interval, în focul vitejilor noștri apărători. Câmpul din fața pozițiilor noastre este acoperit cu morții italieni. La capul de pod Tolmino, atacurile dușmane au fost îndreptate mai ales contra muntelui Mrzli-Vrh și partea de sud a frontului nostru de apărare. Toate atacurile au fost respinse în sânge. În unele locuri, unde dușmanul la primul asalt a pătruns în tranșeele noastre avansate, a fost dat afară printr'un contra atac. Și aici pierderile italienilor sînt foarte mari.

La Monte San Michele puternice forțe dușmane au pătruns după amiază în tranșeele noastre. Printr'un contra atac au fost izgonite pretutindeni. Pozițiile noastre de mai înainte sînt iarăși în posesiunea noastră. După mai multe atacuri, italienii au reușit și în sectorul învecinat dela sud să străbată în tranșeele noastre. Dar nici unul din ei nu s'a mai întors îndărăt. Frontul de sud-vest al platoului era de asemenea teatrul unor încercări singeroase. Luptele au degenerat adesea în încercări corp la corp. Pierderile dușmanului sînt aici cu deosebire de grele. În noaptea trecută luptele pe platoul Doberdo, au continuat cu o vehemență neslăbită. În Carintia au fost respinse atacuri slabe la muntele Peraiba și regiunea Plöcken și în valea Seebach. Pe frontul tirolez acum ea și înainte violente lupte de artilerie. La Dolomiți s'au prăbușit noi atacuri italiene în fața pozițiilor noastre ferme.

Höfer, mareșal locot.

RĂFUIALA CU SERBIA

— Serbia izolată și încercuită. — Mari succese bulgar în Macedonia. — Forțele germane câștigă teren în Serbia, spre Bulgaria. —

De pe frontul sârbesc, cea mai importantă știre venită pe ziua de 22 Octombrie, este cea dela statul major bulgar, care anunță că sârbii au suferit o mare înfringere la Kumanova și Veleš (Koprulă) cari orașe de pe linia Saogor și

MERSUL RĂZBOIULUI

O victorie decisivă bulgară în Macedonia

— Forțele germane au câștigat teren la Palanca și Petrovaț. — Înaintarea în sudul Serbiei cu încă zece kilometri. — Fulgerătoare înaintare a bulgarilor. — Noutăți locale rusești. — Un contra atac austro-german respinge pe ruși. — Ofensiva generală italiană. — Situația la Dardanele.

Rușii au noroc săptămâna aceasta. Ofensiva lor din Volinia le-a adus succese locale destul de importante. Nici comunicatele germane, nici cele austro-ungare nu fac un secret din aceste victorii vremelnice rusești — și recunosc că frontul nostru a trebuit să fie retras în unele locuri în fața atacului rusesc cu forțe superioare. Iar cele mai noi rapoarte rusești sînt pline cu amănunte despre succesele rusești dela Stir. Așa comunicatul rusesc cu data de 19 Octombrie — anunță că rușii au luat orașul Czartorisc printr'un atac prin surprindere, făcând acolo 700 soldați prizonieri și 28 ofițeri germani, capturând și 9 tunuri. La 10 km. la vest de Czartorisc, rușii au mai luat satle Rudka și Bukda, unde iarăși au capturat prizonieri și mitralieze.

Raportul rus dela 21 Octombrie anunță cucerirea satului Komarov, 10 kilometri la nord de Kolki, rușii au făcut 400 prizonieri, capturând 2 mitralieze.

Dar prin toate aceste victorii rusești, nu s'a produs o schimbare a situației generale de pe frontul rusesc. În diferite puncte, printr'o contra ofensivă viguroasă, rușii au fost gonțiți din diferite puncte, iar trupele austro-ungare și germane au prins câteva mii de ruși.

Iată ce anunță comunicatele oficiale de la 22 Octombrie despre luptele de pe frontul rus:

La Novo Alecsinec, rușii au continuat atacurile lor. Frontul nostru a fost retras pe o întindere de 5 kilometri cu 1000 pași în fața presiunii unor forțe dușmane superioare la număr. Toate atacurile întreprinse de dușman contra acestei noi pozițiuni, s'au prăbușit ca și atacurile de pe frontul la răsărit de Zalosec, sub focul încrucișat al bateriilor noastre. Luptele dela Stir au câștigat în intensitate. În ultimele zile rușii aducând for-

țe puternice au pătruns în frontul trupelor germane și austro-ungare la vest de Czartorisk. Ieri, aducând noi rezerve am trecut la contra atac. Dușmanul a fost prins la Okonsk în trei părți și respins. Încercările lui, de a ușura situația trupelor lui de acolo, prin atacurile la nord-vest de Csatorisk spre Kolki — au eșuat în fața rezistenței trupelor germane și austro-ungare. Forțele conduse de generalul conte Herberstein, la sud de Kolki au ieșit pe neașteptate din tranșeele lor, punând pe fugă pe dușman, după ce au prins 2 ofițeri și 600 soldați. În totul au fost prinși în luptele neisprăvite încă la Kormin și la Stir, dela 18 Octombrie, 15 ofițeri și 3600 soldați, capturând 1 tun și 8 mitralieze.

Și contra forțelor noastre din Litvania, dușmanul a întreprins mai multe atacuri, cari în parte au dus până la tranșeele noastre, dar au fost apoi toate respinse.

Höfer, mareșal locot.

Puternice atacuri rusești contra pozițiilor armatei lui Hindenburg în strimtorile lacurilor la Sadeve, la sud de Kosiani, au fost respinse.

La armata prințului Leopold al Bavariei, rușii au atacat pe un front larg la nord-est și la sud-est de Paranovici. Ei au fost respinși la răsărit de Paranovici intr'un contra atac victorios am prins 8 ofițeri și 1040 soldați.

La armata generalului Linsingen a avut succese un contra atac al nostru de invăluire, la vest de Czartorisk. Rușii au fost din nou respinși. Urmărirea lor continuă. În luptele din zilele trecute au căzut în mâinile noastre 19 ofițeri, peste 3000 soldați, 1 tun, 8 mitralieze.

Pierderea de tunuri ce am anunțat-o ieri, s'a produs prin faptul că detașamente rusești au rupt frontul trupelor noastre învecinate și au apărut la spatele liniei noastre, de artilerie. Am pierdut acolo 8 tunuri.

Șeful Statului major.

Niș, sint acum în stăpânirea bulgarilor. Sârbii într-o fugă dezordonată caută refugiu la apus, la Skoplje (Uesküb) și la Prilep. Este numai o chestie de o zi, două, ca și vechea Capitală a Macedoniei, să ajungă în posesiunea Bulgarilor.

Prin această victorie strălucită a bulgarilor în Macedonia, a fost scoasă din circulație linia ferată Salonic—Niș. Corpul de expediție anglo-francez nu mai este în măsură să vie în ajutorul Sârbilor la timpul cerut, pentru a salva armata sîrbă dela un dezastru complet.

Prin cucerirea orașelor Stip și Kumanova, Bulgarii au despărțit Serbia nouă de Serbia veche și a luat posibilitatea armatei sîrbe de a se putea retrage în Macedonia. Serbia se află acum redusă la granițele ei vechi ce le-a avut înainte de războiul balcanic, — și este acum izolată de lumea din afară. Ei mai rămâne o ieșire spre Muntenegru și Albania, dar cu Grecia, legătura e cu totul întreruptă, — afară de cazul dacă trupele anglo-franceze printr-o mare bătălie cu bulgarii își vor forța drumul spre Serbia.

Forțele austro-ungare și germane au făcut noi progrese în înaintarea lor în interiorul Serbiei, câștigând teren cu încă 10 km.

Ziarele »Times« din Londra, dându-și seamă de starea disperată a Serbiei, scrie: De oare ce Grecia și România nu vor să se alăture de Ententa, naște întrebarea, dacă trupele anglo-franceze debarcate la Salonic, vor putea veni la vreme în ajutorul Serbiei. Armata sîrbă stă în fața celei mai mari primejdii ce o poate amenința. Criza nu poate dura mai multă vreme. Lucrul cel mai bun ce e de făcut, e ca trupele anglo-franceze, să oprească coloanele bulgare la Uesküb și Strumița, — dar pentru aceasta e necesar ca toate forțele anglo-franceze dela Salonic să fie deja concentrate la Gevgheli.

După noile lupte și succese de pe frontul sîrbesc, rapoartele oficiale dela 22 Oct. anunță:

Ofensiva aliaților în Serbia a realizat și ieri pretutindeni progrese. Trupe austro-ungare din armata condusă de generalul Kövess a luat cu asalt înălțimea Slatina, în înaintarea lor spre poziția Kosmaj, la sud de Ralja.

Forțele germane cari înaintează de ambele părți ale riului Morava, au câștigat terenul la nord de Palanca și Petrovac. Vranja, Kumanova și Veles din valea Vardar sint în stăpânirea bulgarilor.

Höfer, mareșal locot.

Comunicatul german anunță:

Din armata lui Mackensen, grupul generalului Kövess a ajuns linia generală Arnajevo până la muntele Slatina. Armata generalului Gallvitz a pătruns până la Ze'evac, Savanovac și Trnovca, precum și până la nord de Ranovac. — Armata generalului Bojadjev înaintează mereu la nord de Knjazevac. Dela celelalte corpuri de armată n'au sosit încă știri. De alte părți ale armatei bulgare a fost cucerit orașul Kumanova. Și Veles a fost luat. La sud de Strumița, dușmanul a fost aruncat dincolo de Vardar.

Șeful Statului major.

Agrarieni bulgari osîndiți pentru propaganda lor antimilitaristă

Din Sofia se anunță: Tribunalul militar a condamnat pe șeful agrarienilor, pe deputatul Stamboliski, pentru propaganda lui antimilitaristă, la închisoare pe viață. Pentru același delict, au fost dați în judecată și deputații agrari Charenkov și Torlakov. Cel dintâi a fost condamnat la doi ani închisoare, celalalt a fost achitat.

Cum se judecă în Grecia urmările ofensivei contra Serbiei

Cu multă logică și discernământ apreciază unele ziare grecești, noua situație din Balcani. Așa ziarul »Embros« din Atena, care e contra politicii lui Venizelos, ocupându-se de noul guvern grec în legătură cu ofensiva puterilor centrale contra Serbiei, face următoarele constatări juste:

»Oii cine vede acum că la Atena este un guvern absolut neutru, care are doi ochi, nu unul; care are două urechi, nu una și care astfel va putea vedea situația în cele două tabere, și cea ce-i va spune și unul și altul; un guvern care urmează unuia, ce nu vede, nu auzia, care nu înclina de cât într-o singură parte și nu se orienta de cât spre o singură grupare.

E probabil că cele patru Puteri, cari pretindeau că vin să se apere contra pericolului german și bulgar, vor înțelege cu noi că marele pericol pentru Grecia era numai d. Venizelos și că după demisia lui acest pericol nu mai are nici o importanță și deci ajutorul lor nu mai are nici un rost.

De altfel o armată de 150.000 anglo-francezi unită cu cea sârbească, nu poate opune o rezistență serioasă austro-germanilor. E chiar probabil că modul cum și-au anunțat viitoarea lor acțiune, va face eforturile lor inutile și ei vor întâlni în calea lor pe dușman, fără a avea vreme să ajungă unde plănuiau.

Se poate prezice chiar de astăzi, de și docter tocmai contrariu, că întreprinderea din Serbia nu prezintă mai multă șansă de succes ca cea din Dardanele și Gallipoli. Dacă această campanie era destul de grea cu ajutorul armatei grecești, fără ea e de acum imposibilă.»

TURCIA ȘI DUȘMANII EI

O pauză în operațiile dela Gallipoli

Din Geneva se anunță că ministrul de război francez, Millerand a fost la Londra, unde a luat parte și în ședințele statului major englez. — Obiectul unor aprinse debateri a fost raportul fostului șef al armatelor Ententei la Dardanele, generalul Hamilton despre cauzele întreruperii operațiilor dela peninsula Gallipoli. De loarece Serbia se află în cea mai mare primejdie, Ententa s'a hotărât să aducă trupele ei dela Gallipoli la Salonic spre Serbia — dar operația aceasta s'a făcut cu mare întârziere — și singurul ei rezultat de pîn' acum e că Ententa a încetat războiul cu Turcia la Dardanele.

Dela Administrația ziarului
»Foaia Poporului Român«
BUDAPESTA, VII., Ilka-utca 36
se pot cumpăra următoarele cărți:

Rugăciuni pentru soldați

cu binecuvântarea Pr. SS. LL. episcopii Dr. E. Cristea (pentru gr. orientali) și Dr. Valer Frențiu (pentru greco-catolici).

Prețul: 1 exemplar cu porto poștal 10 filer;

50 exemplare cu porto poștal 3 cor. 20 fileri;

100 exemplare cu porto poștal 5 cor. 30 fileri.

Epistolia Domnului

(carte legată) cu porto poștal 45 fileri.

Visul Maicii Domnului

(carte legată) cu porto poștal 45 fileri.

Victimile războiului: surzii

Ziarul francez »Excelsior« se ocupă de o categorie de victime ale războiului: surzii. Titrul artileriei și mai ales șgomotul înforător al exploziilor produse de obuzele de calibru mare, produce o comosiune cerebrală, din cauza undelor aeriene, a desvoltării gazelor, a măririi presiunii atmosferice, fapte ce evident aduc surzenia. Aceste sunt cazurile cele mai dese; la ele mai trebuie adăugate rănile cutiei craniene, umate sau nu de o intervenție chirurgicală, unele boale cum e de pildă meningita cerebrală și acțiunea nefastă a frigului și a umidității cari determină diverse afecțiuni a căilor respiratorii superioare, având o reperosiune asupra urechii.

Astfel se explică de ce vin de pe câmpul de război atâția surzi.

Numărul exact nu-l cunoaște nimeni, dar nici o îngrijire specială nu le dă nimeni.

Și mulți s'ar vindeca prin repaos și printr'un tratament oare-care.

Infirmii cer ca să facă să-și recăpate cel puțin parțial funcțiunea pierdută.

Pentru surzi se întrebuițează vechile metode ale educării surdo-mușilor.

În primul loc este reeducarea auditivă, citirea după mișcarea buzelor și ortofoni.

Reeducarea auditivă este — după expresia unui savant ontolog — metoda ideală terapeutică, inofensivă și eficientă, în tratarea surzeniei.

Acest metod permite de a desvolta — în anumite cazuri — resturile facultății auditive, căci de o surzenie absolut completă nu poate fi vorba decât în foarte rari cazuri.

E constatat că prin exerciții speciale, simțul auzului se poate desvolta, ori cât ar fi de defect.

Cel ce nu auzia mai înainte de cât un șgomot confuz, cu timpul ajunge a distinge vocalele, cuvintele și în urmă fratele din ce în ce mai lung. Aceste rezultate se obțin prin lungi exerciții vocale și conduse cu atît.

Citirea pe buze e numită prețioasă facultate ce o au surzii, în special exercitații în această direcție, de a putea înțelege sensul vorbirii observând mișcarea buzelor celui ce vorbește. Vederea ia în cazul acesta locul auzului.

Surzii din cauza războiului se pot mai ales folosi de această »călăuză vizuală«, pentru că ei nu sunt și muți.

Prin tratament ortofonic se înțelege exercițiul prin care îndreptăm tulburările produse în vorbire, din cauză că auzul nu le poate controla.

D. Druot, profesor la școala națională de surdo-muți din Paris, cere ca în cel mai scurt timp, să se deschidă prin orașe școli pentru surzi absolut indispensabile în actualele împrejurări.

Numai 1 C. 50 fil.

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele — »Cucu« și »Foaia Ilustrată« —

pe timp de o lună

pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.

Știrile zilei

Articolul nostru prim,

dela 17 Octombrie: »O schimbare în politica României. — Un interview senzațional cu'n deputat conservator român« — a fost reprodus de »Korrespondenz-Bureau«, »Fremdenblatt«, »Reichs-post«, »Extrablatt«, »Neues Wiener Tageblatt«, din Viena și de »Pester Lloyd«, »Neues Budapest Journal« și »A Világ« din Budapesta, pentru interesantele lămuriri cuprinse în el.

Conferința ministerială comună,

care a început ieri dimineață în palatul ministrului prezidiu din Buda, a continuat și după amiază dela 4 ore până târziu seara. Cu trenul de 10 și 50 noapte, miniștrii austriaci s'au întors la Viena.

Fiul ministrului de interne ungar prins de ruși

Fiul cel mai în vârstă al ministrului de interne ungar, Ioan Sandor, cadetul Ion Sandor, a fost rănit pe frontul rusec și a ajuns în captivitate rusească.

Secvestru pe mașinele agricole

Monitorul oficial publică o ordonanță a guvernului ungar, după care de acum înainte toate mașinele agricole cu motor, vor putea fi vindute numai cu învoirea ministrului de agricultură. Dar proprietarii de mașini agricole le pot folosi în interiorul țării și în viitor în deplina libertate.

Polemică între profesori universitari români cu privire la spiritul din școala germană

În »Neamul Românesc« (Nr. 38 dela 20 Sept. st. v.) d. prof. Nec. Iorga ocupându-se de demonstrația ostilă a studenților în fața școlii Evanghelice germane din București, urmată de spargere de geamuri la acea școală, — a condamnat această »ispravă patriotică, stil orientat« — observând că ori-ce școală este o biserică. Dar pentru a scuza oare-cum acțiunea al studenților naționaliști, d. Iorga a mai făcut și următoarea constatare:

»In școlile germane dela București este și o cetate, o cetate exclusivă și fanatică, în care profesorii sunt comandanți și instructori.«

La aceste observații ale d-lui Iorga, a ținut să răspundă d. prof. dr. Sion dela facultatea de medicină, și Directorul Serviciului sanitar, prin următoarea scrisoare adresată d-lui Iorga:

Mult stimată d-le coleg,

Fac educația copilului meu chiar în școala căreia i-s'a spart geamurile. Urmăresc de aproape și personal desfășurarea morală și intelectuală a acestui copil.

Pot dar, în oarecare cunoștință de cauză, să vă asigur că este o năpaste gratuită acuzația cu »cetatea exclusivă și fanatică«. În ori-ce caz, nu o cetate îndreptată contra scopurilor morale, culturale și naționale ale acestei țări. »Cetate« din care se revarsă spirit de muncă rânduită, metodică și neînfrântă, deprinderi de curățenie trupească și sufletească, da!

Vă asigură despre aceasta un părinte, care n'are altceva mai scump pe lume decât sufletul acestui copil, pe care totuși l'ar distruge astăzi,

— suflet cu corp laolaltă — dacă ar bănuși că nu crește suflet de Român. Credeți că n'aș sta un minut la indoială, dacă aș fi surprins ceva în educația dela școală a acestui copil, care să-i înstrăineze sufletul de această țară, pe care, doar, voi fi iubind-o și eu măcar atâta cât cei ce, din patriotism, sparg' geamurile ori dezertează din diferite armate!

Nu, iubite d-le Iorga. Aiacerea cu spargerea geamurilor, la școli ori aiurea, rămâne o faptă, nu numai rea, dar degradatoare, iar, dacă au făcut-o studenții, înseamnă că și viitorul ni-i compromis.

Primește, iubite d-le Iorga și distinse coleg, expresia sentimentelor mele distinse.

Dr. SION.

București, 25 Sept. st. v. 1915.

Ilustritatea S'a dl episcop Dr. Valeriu Frențiu

din prilejul numirii Il. S. D-lui Dr. Iosif Siegescu, de Prelat Domestic Pontificiu a dat un circular către credincioși, scoțind la iveală meritele ce și le-a câștigat noul Prelat pe teren bisericesc.

Șezătoare culturală în Budapesta

Secțiunea română a Partidului Social-democrat din Budapesta aranjează Duminecă, 31 Octombrie n. a. c. în localul Sindicatului tipografilor VIII., Kőlesey-utca 2, lângă cinematograful Omnia, o Șezătoare culturală, la care invită cu toată stima publicul român din Capitală — Venitul curat al șezătoarei e destinat pentru procurarea de lectură pe seama răniților români din spitalele Budapestei. — Intrarea liberă.

Programul 60 fileri, pentru soldați pe jumătate. — Începutul la ora 8 seara.

500 ani de regim Hohenzollern

La 21 Octombrie 1915 s'a serbat în Germania jubileul de 500 de ani de domnie a dinastiei Hohenzollern.

Tragedia prințului Leopold de Coburg

Din Viena se anunță: Starea prințului Leopold al Bavariei, victima atentatului săvârșit de cântăreața Elena Ribicka — s'a agravat. — După ce i-s'a scos ochiul sting, prințul și-a pierdut vederea și la celălalt ochi. Din cauza rănilor primite de focurile de revolver, prințul Leopold e cuprins de friguri. Tatăl prințului, Filip de Coburg, veghează zilnic la căpătâiul fiului său greu rănit. Rămășițele pământesti ale atentatoarei Elena Ribicka, au fost transportate la Zittau, în Saxonia, și arse în crematoriu, după dorința defunctei.

Evaluarea averilor străine în Germania

Guvernul german a ordonat o imediată înregistrare și cadastrare a averilor ce aparțin supușilor altor state inamice și cari locuiesc în imperiul german. În această categorie intră și persoanele juridice, cum sunt societățile anonime, comunități religioase, etc.

E vorba de constituirea unui fel de garanție pe care și-o prepară guvernul german pentru a asigura reintrarea averilor germane confiscate azi în statele cu care Germania e în războiu.

Ca state inamice se înțeleg deocamdată Anglia, Franța și Rusia și coloniile acestor state. Italia este mereu menajată.

Schimbul banilor noștri

în bani nemțești, românești etc. se face aici în capitala țării mai ușor, mai repede și cu condițiuni mai favorabile decât în provincă. Nimeni să nu se lase sedus de făgăduelile făcute de agenții cari s'au sportit în timpul din urmă atât de mult.

Bani mai ieftini se capătă numai în Budapesta.

Informații dăm cu plăcere tuturor celor, cari ni se adresează, — dacă alături la scrisoare mărci de 35 fileri pentru răspuns.

Editor și redactorul responsabil: D. Birăuțiu
Tipografia »Poporul Român«, VII, Ilka-utca 36.

Caut 2 calfe,

de păpușar pentru lucru masiv. Plătesc pentru ghete bărbătești 4 coroane, și pentru ghete femeiești 3 cor. de păreche, stupfuiți 40 fileri mai mult.

Ioan Lazarou, păpușar
Szászváros.

Ajutorul de stat pe seama familiilor celor înrolați.

Prețul cu portpostal împreună numai 20 fileri.

Cuprinsul:

1. Cine este îndreptățit să primească ajutor?
2. Cine n'are drept la ajutor?
3. Cei îndreptățiți la ajutor.
3. Ajutorul zilnic pentru întreținere și chirie.
4. De când până când urmează să se plătească ajutorul?
5. Cât face ajutorul la zi pentru fiecare membru de familie?
6. Unde și cum trebuie să se ceară ajutorul?
7. Remedii de drept. — Plătirea ajutorului.

8. Plătirea taxelor când cel îndreptățit la ajutor se mută în alt sat sau oraș.

La comandă prețul esemplarelor se poate trimite și în mărci postale. Cu rambursă nimănuia nu trimitem.

Harta (mapa) războiului.

La administrația ziarului nostru se află de vânzare următoarele hărți:

Harta mare a Europei, mărimea 140/220 cm. în 5 colori — cor. 2.50

Aceiași hartă, mărimea 77+100 cor. 1.50

Harta războiului turco-rus cor. 1.50

Harta războiului mondial mărimea 56+81 cor. 1.20

Pentru espedarea franco să se alature la fie-care comandă 10 fileri.

ADMINISTRAȚIA

»Foaia Poporului Român«
Budapesta, VII., Ilka-u. 36